

Natuurtoets Westelijke binnenstad

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Beleidsteam Stad

Maart 2011

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding.....	4
3. Kaders	5
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	6
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	10
6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet	10
7. Kansen voor natuur.....	13

1. Samenvatting en conclusies

Voor de Westelijke binnenstad van Stadsdeel Centrum wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan is conserverend ten aanzien van bebouwing. Het plan is gericht op behoud en herstel van de bestaande bebouwing, grootschalige nieuwbouw wordt niet mogelijk gemaakt.

In dit onderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor het plan. Voor dit gebied gaat het vooral om de Flora- en faunawet. In het plangebied komen een aantal beschermde dieren- en plantensoorten voor. Ook relatief kleine ingrepen kunnen effect hebben op deze soorten.

Veel gebouwen in het plangebied zijn geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels. Bij sloop of grote renovatie van gebouwen is dan ook vrijwel altijd nader onderzoek nodig. Onderzoek naar aan- of afwezigheid van vleermuizen dient volgens een vastgesteld onderzoeksprotocol plaats te vinden. Dit betekent dat er in de periode dat vleermuizen actief zijn - van april tot oktober - meerdere keren gekeken moet worden. Bij de planning van een ingreep moet hier rekening mee worden gehouden.

Voor de meeste broedvogels geldt dat de nesten alleen gedurende de broedperiode beschermd zijn. Nesten van gierzwaluwen en huismussen zijn echter het hele jaar beschermd. Dichte struiken en klimop waarin huismussen zich verschuilen horen bij de beschermde verblijfplaatsen.

Op een aantal kademuren groeien muurplanten. Hiervan zijn gele helmblom, tongvaren en steenbreekvaren beschermd door de Flora- en faunawet.

Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen worden aangetroffen zijn mitigerende en compenserende maatregelen om de populatie in stand te houden nodig. Als het vleermuizenonderzoek aan de voorwaarden voldoet en de maatregelen om de populaties in stand te houden voldoende zijn wordt naar verwachting een ontheffing van de Flora- en faunawet verleend. Bij huismussen en gierzwaluwen is het niet mogelijk om een ontheffing voor verwijderen van vaste verblijfplaatsen te krijgen. Er zullen voldoende mitigerende en compenserende maatregelen moeten worden getroffen om de populaties in stand te houden.

Indien bij de werkzaamheden aan kademuren gewerkt wordt volgens de gedragscode van de Gemeente Amsterdam is een ontheffing van de Flora- en faunawet voor beschermde muurplanten niet nodig.

Ligging plangebied

2. Inleiding

Het project

Het bestemmingsplan voor de Westelijke binnenstad is conserverend van karakter. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor de bestaande situatie.

Werkwijze

Deze toets behandelt eerst de wettelijke en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van het gebied en de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van beperkte ingrepen op de aanwezige soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden. In september en oktober 2010 is het plangebied een aantal malen bezocht.

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden zijn regelmatig geïnventariseerd. De soortgroepen waarvan de gegevens zijn bijgehouden zijn zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen, dagvlinders, sprinkhanen, krekels en libellen. Locaties van roepende rugstreepadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnventariseerd.

BenD Natuuradvies doet in opdracht van stadsdelen en diensten onderzoek naar muurplanten op kademuren. Een groot deel van deze muurvarens wordt door de Flora- en faunawet beschermd. In 2009 zijn de kademuren in het plangebied geïnventariseerd.

Recente presentaties van inventarisaties van beschermde soorten zijn te vinden op <http://www.flora-fauna.amsterdam.nl>.

Begrenzing van het plangebied

Het plangebied ligt in het Stadsdeel Centrum en wordt begrensd door de Singel, de Brouwersgracht, de Singelgracht en de Leidsegracht.

3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000 Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dieren en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. Voor het bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens de in de Nota Ruimte vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Structuurvisie gemeentelijk beleid)	In de structuurvisie van de gemeente Amsterdam (2011) worden een aantal groengebieden planologisch beschermd. Deze zijn vastgelegd in de Hoofdgroenstructuur. Functiewijzigingen zijn mogelijk en moeten aan een toetsingscommissie (TAC) worden voorgelegd. Voor inpassingen zijn richtlijnen opgesteld.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving

Het hele plangebied is omgeven door stedelijk gebied en is zo goed als onbereikbaar voor grondgebonden zoogdieren, zoals bosmuis en egel, en amfibieën. Soms weet een dier via het Westerpark en het Haarlemmerplein toch dit deel van de stad te bereiken. Er zijn enkele waarnemingen van een vos en een haas op de Haarlemmerdijk.

Het plangebied

De bebouwing in het plangebied bestaat vrijwel volledig uit gesloten bouwblokken. Openbaar groen in de vorm van parken en plantsoenen is er nauwelijks. De natuurwaarden bevinden zich in de bomenrijen en vooral in de tuinen in de binnenblokken. Met name in de grachtengordel hebben deze een behoorlijke grootte en groeien er forse bomen.

Ecologische verbinding

Er zijn geen verbindingen met het buitengebied waarlangs grondgebonden dieren zich kunnen verplaatsen.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren ontbreken vrijwel geheel. De stad is daarvoor onvoldoende toegankelijk. Er zijn geen ecologische verbindingen, waarlangs dieren zich kunnen verplaatsen en er is niet of nauwelijks leefgebied in de openbare ruimte. De tuinen in de bouwblokken zijn niet bereikbaar. De enige grondgebonden zoogdieren die in het centrum van Amsterdam voorkomen zijn de huismuis en de bruine rat.

De combinatie foerageergebied, in de vorm van straatbomen, groen in binnentuinen, parkjes, water en de vele potentiële verblijfplaatsen in oude en monumentale gebouwen maakt dit deel van de stad geschikt als leefgebied voor vleermuizen. Geschikt foerageergebied is er verder in de Brettenzone, aan de andere kant van de Haarlemmerweg. Gericht onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen is in dit deel van de stad nooit gedaan. Rondvliegende gewone of ruige dwergvleermuizen worden in ieder geval dikwijls gezien. De gewone dwergvleermuis is een standvleermuis en is het hele jaar te verwachten. Andere gebouwbezonende soorten als laatvlieger en meervleermuis zijn in dit deel van de stad niet waarschijnlijk. Een deel van de ruige dwergvleermuispopulatie trekt; de meeste exemplaren van deze soort worden in najaar en winter aangetroffen.

Broedvogels

In het plangebied komen nog een aantal kolonies huismussen voor (zie kaartje). Er zijn er nog slechts enkele kleine groepen in het plangebied. Er is alleen onderzoek gedaan naar kolonies in de openbare ruimte. Door hun getsjilp zijn mussenkolonies niet moeilijk vast te stellen; het is wel lastig om uit te maken waar ze precies broeden.

Mussenkolonies in de Westelijke binnenstad

Ook gierzwaluwen broeden in kolonies. Dit is een soort, die afhankelijk is van hogere pannendaken of speciaal aangebrachte nestvoorzieningen. Verder broeden er algemene tuin- en parkvogels, zoals ekster, merel, heggenmus, winterkoning, pimpel- en koolmees, houtduif, boomkruiper en Turkse tortel en in en langs het water fuut, wilde eend, meerkoet en waterhoen en zelfs de knobbelzwaan. In de grotere binnentuinen komen ook voor de stad meer bijzondere soorten voor, die verder alleen in de grotere parken aangetroffen worden zoals boomklever.

Oude bomen worden op veel plaatsen gebruikt door de grote bonte specht. De halsbandparkiet is nadrukkelijk aanwezig. Hij gebruikt de oude nestgaten van de specht als broedplaats.

Amfibieën

Er zijn meldingen van amfibieën in vijvers in binnenblokken, de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn daarvan voorbeelden. In de openbare ruimte is geen leefgebied voor amfibieën.

Vissen

Al het water staat in open verbinding met het IJ. Soorten kunnen zich eenvoudig door het hele plangebied verplaatsen. De meest voorkomende soorten in het grachtenwater zijn: alver, baars, blankvoorn, brasem, snoekbaars. Op de kop van het IJ is de meerval en de zwartbekgrondel in en fuik gevangen. Deze soorten bijzondere soorten kunnen overal in de grachten worden aangetroffen. Ook de rivierdonderpad is een keer in de Singel gevangen.

Kademuren met muurplanten

De kademuren van de grachten vormen een biotoop voor verschillende soorten muurplanten. De meeste planten geven de voorkeur aan een vochtig milieu op in de schaduw liggende kademuren en brughoofden. Van oorsprong zijn het rotsplanten, die bijvoorbeeld in Zuid-Limburg groeien. Op de kademuren in Amsterdam treffen ze dezelfde condities. Op de muren in het plangebied groeien de volgende beschermde soorten: tongvaren, steenbreekvaren, zwartsteel, gele helmblom, klein glaskruid en stijf hardgras. De laatste drie soorten komen ook op zonniger groeiplaatsen voor.

Kademuren met beschermde muurplanten

Analyse

Het plangebied bestaat uit intensief gebruikt stedelijk gebied. Voor grondgebonden soorten is er in de openbare ruimte geen leefgebied. Amfibieën en een enkele egel zijn door de mens naar binnenblokken gebracht. Kikkers, padden en salamanders kunnen zich in binnenblokken met vijvers voortplanten en daar voortbestaan. Het plangebied is wel bereikbaar voor vliegende soorten. Voor vleermuizen zijn er verblijfplaatsen in gebouwen en er is geschikt foerageergebied.

	wetenschappelijke naam	Ffwet
Zoogdieren		
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	F3 H4
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	F3 H4
Broedvogels Art. 11		
Huismus	Passer domesticus	
Gierzwaluw	Apus apus	
Amfibieën		
Gewone pad	Bufo bufo	F1
Kleine watersalamander	Trituris vulgaris	F1
Bruine kikker	Rana temporaria	F1
Flora		
Tongvaren	Asplenium scolopendrium	F2
Steenbreekvaren	Asplenium trichomanes	F2
Gele helmbloem	Pseudofumaria lutea	F2
Zwartsteel	Asplenium adiantum-nigrum	F2
Stijf hardgras	Catapodium rigidum	F2
Klein glaskruid	Parietaria judaica	F2

F1 → Tabel 1 Ffwet Vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen

F2 → Tabel 2 Ffwet Ontheffing of gedragscode bij ruimtelijke ontwikkelingen

F3 H4 → Tabel 3 Ffwet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, ontheffing nodig bij ruimtelijke ontwikkelingen

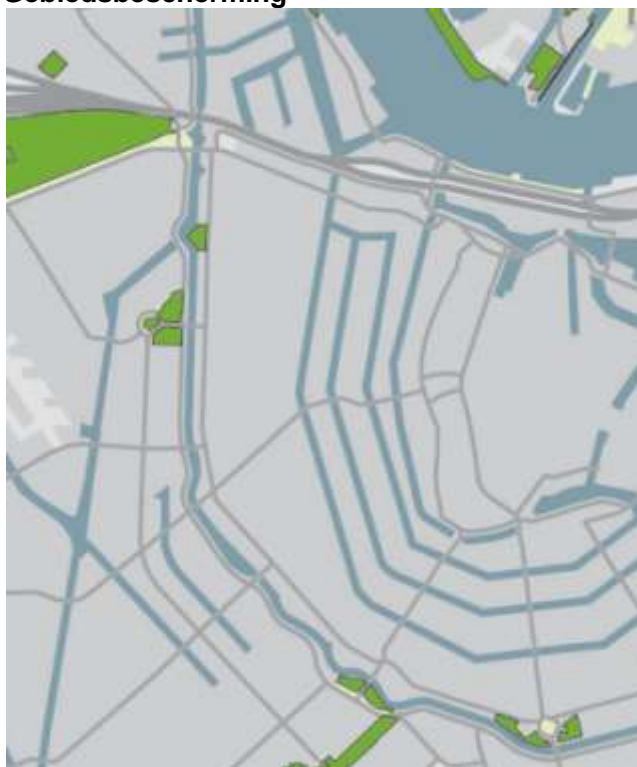
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

Het plan

Het bestemmingsplan is conserverend van karakter. Nieuwe ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt. Voor een aantal (beschermd) soorten geldt dat ook kleine ingrepen van invloed kunnen zijn op hun duurzaam voortbestaan. Vooral verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen zijn kwetsbaar, omdat hun verblijfplaatsen nog al eens over het hoofd worden gezien. Bij grotere ingrepen aan daken en aan muren moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van deze soorten. Ook de muurplanten op de kademuuren zijn kwetsbaar. Ze zijn eenvoudig te verwijderen, maar vaak duurt het tientallen jaren voordat ze zich weer vestigen.

6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

Gebiedsbescherming

Hoofdgroenstructuur Structuurvisie 2011

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. Het IJmeer is het dichtstbijzijnde gebied met deze status. Externe werking van het plan op dit Vogelrichtlijngebied is niet aannemelijk. Een deel van de Brettenzoneligt in de EHS en is onderdeel van de Groene AS, de ecologische verbinding tussen Amstelland en Spaarnwoude.

De Hoofdgroenstructuur is een onderdeel van de Structuurvisie 2040 van de Gemeente Amsterdam. De Hoofdgroenstructuur is vergeleken met de versie van 2002 uitgebreid met een aantal gebieden. Eén van deze gebieden is het eerste Marnixplantsoen. Dit is het enige groengebiedje van het plangebied dat onderdeel is van de Hoofdgroenstructuur. Verder grenst het plangebied aan het Frederik Hendrikplantsoen. Het 1e Marnixplantsoen valt onder de legenda-eenheid stadsparken. Inpasbare voorzieningen zijn in de structuurvisie omschreven. Ontwikkelingen die daar niet inpassen moeten aan een Technische Advies Commissie worden voorgelegd. Uiteindelijk beslist de Gemeenteraad of een voorziening wordt toegelaten.

Soortbescherming

Beschermd soorten

De vleermuizen, de broedvogels, de amfibieën en de muurplanten zijn door de Flora- en faunawet beschermde soorten. Voor de kleine watersalamander, bruine kikker, en de gewone pad geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Negatieve effecten op vissen worden niet verwacht. Bij werkzaamheden, waarbij beschermde muurplanten betrokken zijn kan volgens de gedragscode van de Gemeente Amsterdam worden gewerkt. Dan is er geen ontheffing nodig. Voor de meeste broedvogels geldt dat er geen problemen met de Flora- en faunawet zijn als de broedperiode bij werkzaamheden wordt vermeden. Voor vleermuizen is een ontheffing nodig als er verbodsartikelen overtreden gaan worden. Dikwijls kan door een goede planning van de werkzaamheden en het treffen van mitigerende maatregelen een ontheffingsaanvraag worden voorkomen. Indien er wel een ontheffingsaanvraag nodig is zal naar alle waarschijnlijkheid worden verkregen als op de hieronder beschreven wijze wordt gehandeld.

Vleermuizen

In het plangebied moet rekening gehouden worden met de volgende vaste verblijfplaatsen van vleermuizen:

- zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis in gebouwen;
- winterverblijfplaatsen gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- kraamkolonies van gewone dwergvleermuizen in gebouwen;
- baltsplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- foerageergebied voor gewone en ruige dwergvleermuis;
- vliegroutes voor gewone en ruige dwergvleermuis.

Bij ingrepen aan gebouwen kunnen zomer-, winterverblijfplaatsen en baltsplaatsen van vleermuizen in de verdrinking komen. Een eerste stap is een beoordeling van het gebouw op mogelijke verblijfplaatsen. Oude gebouwen hebben vaak goede schuilplaatsen voor vleermuizen. Als een gebouw geschikt is en de voorgenomen ingreep potentiële verblijfplaatsen zal vernietigen, dan is gespecialiseerd onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk. Hierbij moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal vier keer per seizoen (van april tot half oktober) in de late avond of vroege ochtend onderzoek zal moeten worden gedaan. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol-maart-2010.aspx>

Vleermuizen worden door de Flora- en faunawet zwaar beschermd. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er vaste verblijfplaatsen in de gebouwen zijn moet er volgens de Flora- en faunawet gehandeld worden. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam staan hiervoor de richtlijnen. Hieronder volgt wat de consequenties zouden kunnen zijn.

Bij de sloop of renovatie moet er rekening gehouden worden met in het gebouw verblijvende vleermuizen. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van het type verblijfplaats. Mogelijke maatregelen zijn:

- Bij de planning van de sloopwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten, deze periodes verschillen per type verblijfplaats;
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen op het juiste moment (zodat vleermuizen voor de sloop kunnen wegtrekken).

Ten tweede moet worden aangetoond dat de functionaliteit van de vaste rust – en verblijfplaatsen behouden blijft. Dat kan door:

- Werkzaamheden aan gebouwen met geschikte verblijfsplaatsen te faseren;
- In de nieuwbouw voorzieningen te treffen waardoor vleermuizen deze gebouwen weer als verblijfplaatsen kunnen gebruiken. Dit kan door bijvoorbeeld een deel van een spouwmuur voor vleermuizen toegankelijk te maken of vleermuiskasten in te metselen.

Eventuele ontheffingsaanvraag verblijfplaatsen van vleermuizen

Voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen is een ontheffing van artikel 11 van de Flora- en faunawet nodig. Omdat vleermuizen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan kan ontheffing alleen aangevraagd worden op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn. In vrijwel alle gevallen is alleen het volgende belang van toepassing: *'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'* .

Bij een ontheffingsaanvraag moet aangetoond worden:

- dat er een geldig belang van toepassing is;
- dat met het treffen van mitigerende maatregelen de vleermuizen ontzien kunnen worden en
- dat er met bijvoorbeeld compenserende maatregelen voldoende alternatieve verblijfsmogelijkheden gecreëerd kunnen worden.

Als de maatregelen voldoende zijn dan geeft het Ministerie van ELI een 'positieve afwijzing', dat wil zeggen dat de gevraagde ontheffing niet gegeven wordt, omdat deze niet nodig is.

Broedvogels

Voor de meeste broedvogels geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen. Broedvogels, waarvan het nest ook buiten de broedtijd beschermd is, zijn de huismus en de gierzwaluw.

Huismussen

De huismus is een in kolonies broedende soort. Meestal maakt hij gebruik van ruimtes onder dakpannen. Naast nestruiimte is dekking in de vorm van dichte gevelbegroeiing (*Hedera helix*) of coniferen nodig. Hierin kan de huismus zich verbergen voor predatoren. Ten derde heeft de huismus eten nodig, bijvoeren in de winter door mensen draagt positief bij aan de instandhouding van de huismus.

De biotoop van de huismus is ook buiten het broedseizoen beschermd. Het aantal huismussen in Amsterdam is de laatste jaren afgenomen. Ook landelijk is deze trend te zien, daarom staat de huismus op de Rode lijst. Voor het in stand houden van een kolonie mussen is het van belang dat zowel nestgelegenheid als schuilmogelijkheden beschermd worden.

Voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van de huismus is een ontheffing van Artikel 11 van de Flora- en faunawet nodig. Ontheffing kan alleen worden aangevraagd met een belang uit de Vogelrichtlijn. De mogelijkheden hiervoor zijn zeer beperkt. Voor de kolonie huismussen moeten dan ook maatregelen worden getroffen om deze tijdens en na de werkzaamheden in stand te houden.

Tijdens de werkzaamheden kan dit door een alternatieve biotoop aan te bieden. Na de voltooiing van de werkzaamheden zijn er maatregelen nodig om de biotoop voor de huismussen in de nieuwbouw in stand te houden. Geadviseerd wordt om de maatregelen bij de ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet voor te leggen. Als deze als voldoende worden beoordeeld zal er een 'positieve afwijzing' volgen, waarin de ontheffingsaanvraag wordt afgewezen, omdat de noodzaak daarvoor ontbreekt.

Gierzwaluwen

Ook de gierzwaluw broedt in kolonies. Deze soort is voor zijn broedbiotoop afhankelijk van stedelijke bebouwing. Hij nestelt in donkere holtes onder daken, achter boeidelen en in spouwmuren waar hij zijn nest maakt van met speeksel aan elkaar geplakte uit de lucht geviste plantendeeltjes en veertjes. De Gierzwaluw kan niet vanuit het nest opstijgen en moet zich eerst zo'n 3 meter naar beneden kunnen laten vallen om weg te kunnen vliegen. Ze zijn zeer plaatstrouw.

Ook voor het vernietigen van nesten van gierzwaluwen is een ontheffing van Artikel 11 van de Flora- en faunawet nodig, met beperkte mogelijkheden tot ontheffing. Bij renovatie van een dak met nesten van gierzwaluwen moet dus in de nieuwe situatie weer nestgelegenheid worden aangebracht. Hiervoor zijn speciale dakpannen, neststenen en nestkasten verkrijgbaar.

Overige broedvogels

Voor de overige broedvogels geldt dat de nesten gedurende de broedtijd beschermd zijn, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt meestal niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermd, geldt de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat bij demping van een vijver in een binnenblok amfibieën verplaatst moeten worden naar een andere locatie.

Soorten van de Rode lijst

De huismus is de enige aanwezige soort van de Rode lijst.

7. Kansen voor natuur

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte kan rekening gehouden worden met de biotoop-eisen van vleermuizen en vogels. Dit kan door inheemse boom-, struik, en plantensoorten te gebruiken en deze af te stemmen de voedselbehoefte, zodat er in alle seizoenen voedsel aanwezig is. Groene daken en groene muren zorgen ook voor een groter aanbod van insecten en nestgelegenheid. Ook bewoners kunnen worden gestimuleerd om natuurvriendelijke maatregelen te treffen in de vorm van het ophangen van nestkastjes voor mezen, boomkruiper, boomklever, spechten, vliegenvangers, etc., gebruik van een variatie van inheemse soorten en het natuurvriendelijk beheer van tuinen.